

За авіакадри

"Человек полетит, опираясь не на силу своих мускулов, а на силу своего разума"

М. Є. Жуковський

НАЦІОНАЛЬНИЙ АЕРОКОСМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. М. Є. ЖУКОВСЬКОГО «ХАРКІВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»

Газета виходить з жовтня 1930 р.
Випуск відновлено в березні 1998 р.

CLEAN SKY 2: НОВИЙ ВЕЛИКИЙ УСПІХ ДВИГУНОБУДІВНИКІВ ХАІ

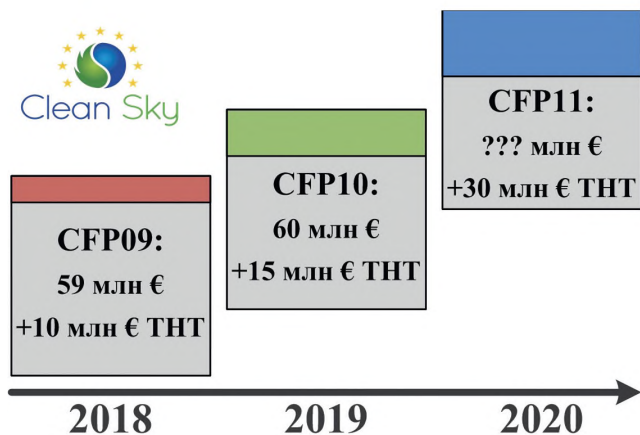

"This project has received funding from the Clean Sky 2 Joint Undertaking (JU) under grant agreement No 831848. The JU receives support from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme and the Clean Sky 2 JU members other than the Union".

«Цей проект отримав фінансування від спільної ініціативи «Clean Sky 2» за грантовою угодою № 831848. Спільна ініціатива «Clean Sky 2» одержує підтримку від програми досліджень та інновацій «Горизонт 2020» Європейського Союзу та членів ініціативи, крім ЄС».

Спільна ініціатива «Clean Sky 2» є найбільшою європейською дослідною програмою з розроблення передових технологій для зниження рівнів викидів і шуму, які створюють літаки. Ця ініціатива є частиною програми «Горизонт 2020» і спільно фінансується Європейською Комісією та ключовими європейськими авіаційними підприємствами. Її учасниками є понад 500 організацій з 27 країн Європи та світу. Минулого року завдяки успіху проекту «AMBEC» до цієї команди долучилися й українські установи та організації: ХАІ, ДП «Івченко-Прогрес», АТ «Мотор Січ».

Ініціатива «Clean Sky 2» має складну багаторівневу структуру, що об'єднує науково-дослідну й демонстраційну діяльність її постійних членів (Leaders and Core Partners) та обраних на конкурсній основі партнерів (Partners). Конкурси для партнерів (Call for Partners або CFP) складаються з безлічі топиків, які передбачають вирішення чітко сформульованих науково-технічних завдань й створення технологій або підходів, які будуть використовуватися постійними членами для вирішення завдань вищого рівня.

Заплановані конкурси «Clean Sky 2»

Партнери є «субпідрядниками» постійних членів ініціативи. Такий підхід добре зарекомендував себе ще протягом програми «Clean Sky 1» і забезпечив високий рівень впровадження результатів у промисловість і подальші дослідження. Єдиний його недолік – відсутність простору для фантазії та проривних інновацій, яких потребує Європа для забезпечення сталого розвитку й конкурентоспроможності.

Саме тому в межах восьмого конкурсу для партнерів (CFP08) було вперше впроваджено тематичні топіки (Thematic Topics або ТНТ), які дають змогу заявникам запропонувати інноваційні рішення поза чітко визначеними науково-технологічними межами. Очікується, що тематичні топіки не тільки сприятимуть досягненню загальних цілей ініціативи «Clean Sky 2», але й допоможуть залучити до неї нові організації.

Проект ХАІ «Інноваційні технології електрохімічного подавлення й електромагнітного розкладення для зменшення викидів NOx в авіаційних двигунах» «DENOX» отримав 1 млн євро на проривні дослідження в галузі авіадвигунобудування в межах тематичного конкурсу ініціативи «Clean Sky 2».

Метою проекту «DENOX» є розроблення та експериментальна перевірка двох інноваційних технологічних

концепцій для радикального зменшення викидів оксидів азоту (NOx) в авіаційних газотурбінних двигунах. Перша концепція полягає у створенні контрольованих мікророзрядів у камері згоряння двигуна для ініціації хімічних реакцій, що заміщають стандартні реакції утворення NOx, друга – у застосуванні багаточастотних електромагнітних полів до потоку вихлопних газів для резонансного збудження й розкладання молекул NOx.

«Нинішня рамкова програма «Горизонт 2020» стартувала 2014 року та стала найбільшою в ЄС з фінансування науки й інновацій, її бюджет становить близько 80 млрд євро. 2015 року Україна стала асоційованим членом програми, що відкрило нам набагато більші можливості, ніж просто «третьої країни»-учаснику. Це, наприклад, ширший доступ до фінансових інструментів, європейської наукової мережі, участь у розробленні нових програм «Горизонту». Наші результати в програмі є досить значимими: представники Єврокомісії визнали, що Україна добре інтегрована в «Горизонт 2020». Тож зараз я хочу офіційно повідомити, що ми подаватимемо заявку на асоційовану участь і в наступній програмі «Horizon Europe», розрахованій на 2021 – 2027 роки. Відомо, що її бюджет може становити 100 млрд євро», – зазначив заступник Міністра освіти і науки України Максим Стріха.

Технологічні концепції проекту «DENOX» є вражаючими, вони ґрунтуються на результатах багаторічних теоретичних і експериментальних досліджень.

«Фізико-хімічні процеси горіння завжди були одними з найскладніших, і тому найцікавішим предметом досліджень для багатьох учених. Якщо ж говорити про електрично стимульоване горіння, то це на сьогодні справжня terra incognita й водночас дійсний клондайк для дослідників. Я розпочав дослідження взаємодії електричного розряду з реагуючим середовищем, незадовго до захисту кандидатської дисертації. З кожним роком я все більше захоплююсь розмаїттям можливостей, що відкриваються під час розкриття закономірностей електрохімічних процесів у реагуючій газовій суміші. Серед результатів моїх багаторічних теоретичних і розрахункових досліджень була надзвичайно актуальна й раніше невідома можливість блокування механізмів утворення оксидів азоту в авіаційних камерах згоряння за допомогою конкуруючих реакцій збуджених та іонізованих частинок. Для успішної реалізації винайдених методів не вистачало експериментальної перевірки теоретичних досягнень, які тепер будуть реалізовані в проекті «DENOX» – розповів Дмитро Долматов, д. т. н., доц. каф. 203, науковий керівник проекту «DENOX».

Історія успіху проекту «DENOX» незвичайна. Улітку 2017 року керівництво ініціативи «Clean Sky 2» разом із Партнерством єв-

ропейських аерокосмічних університетів «PEGASUS» запустили серед європейської академічної спільноти кампанію зі збору пропозицій щодо напрямів авіаційних досліджень на довгострокову перспективу. Учені ХАІ долучилися до цієї кампанії й подали декілька хороших ідей за різними напрямами авіаційної науки. Найбільш перспективні напрями стали основою тематичних топиків конкурсу CFP08, до яких увійшов топик «Інноваційні технології для зменшення викидів NOx», сформульований на базі ідей Д. А. Долматова.

Щойно конкурс було офіційно оголошено (у лютому 2018 року), розпочалася активна робота з підготовки проектної заявки. «Було дуже цікаво працювати над цією заявкою, спостерігати, як початкова ідея розвивається й трансформується в чіткий план. Водночас було й дуже складно, адже цього разу ми були єдиним технічним партнером у заявці й мали лише 30 сторінок, щоб переконати експертів у перспективності нашої ідеї. Отримання цього гранту в черговий раз підтвердило талант учених та інженерів ХАІ. Тепер у нас попереду чотири роки напружених теоретичних та експериментальних робіт», – зазначив Ігор Рибальченко, керівник відділу міжнародних проектів і програм.

Бажаємо успіху науковому колективу проекту «DENOX» і сподіваємося, що його результати стануть надійним підґрунтям для створення в ХАІ нової наукової школи.

Досягнення ХАІ в програмі «CleanSky 2» базуються на наполегливій праці та постійних спробах. Не всі з них вдалі. Але оцінити свої можливості Ви зможете, лише спробувавши застосувати їх на практиці!

Попереду ще два конкурси «CleanSky 2» для партнерів, що будуть застосовувати десятки топиків у різних галузях, як то: авіаційні конструкції, двигуни, системи керування, технологічні процеси, нові методології проектування тощо.

Інформація щодо нових відкритих конкурсів регулярно надається відділом міжнародних проектів і програм.

Ліна Смовзюк, відділ міжнародних проектів і програм

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА РОБОТА КАФЕДРИ 603

З 3 по 5 січня 2019 року на кафедрі інженерії програмного забезпечення відбувся II Відкритий навчально-методичний семінар «Сучасні методичні аспекти викладання дисциплін курсу підготовки «Інженерія програмного забезпечення».

Цей захід став уже традиційним для викладачів шкіл, коледжів і технікумів та об'єднав колеґ зі всієї України.

Учасники семінару прослухали доповіді провідних викладачів кафедри 603 про сучасні інформаційні технології та їх використання в навчальному процесі, отримали змогу створити прикладні програмні продукти власноруч.

Усі слухачі семінару висловили щире подяку організаторам заходу й запевнили в подальшому плідному співробітництві щодо поліпшення умов підготовки високопрофесійних спеціалістів у галузі інженерії програмного забезпечення.

Семінар відвідали 34 слухача, серед яких були викладачі Харківського радіотехнічного технікуму, Харківського комп'ютерно-патентного технікуму, Харківського комп'ютерно-технологічного коледжу НТУ «ХП», Запорізького авіаційного коледжу ім. О. Г. Івченка, Хмельницького політехнічного коледжу НТУ «Львівська політехніка», Павлоградського коледжу НТУ «Дніпровська політехніка», Світловодського політехнічного коледжу Центрально-українського НТУ, Новокаховського приладобудівного технікуму, Криворізького гірничо-електромеханічного технікуму, середніх загальноосвітніх шкіл № 100 і 110 м. Харкова.

Дякуємо організаційному комітету за проведення на достатньому рівні семінару, який став традиційним: проф., зав. каф. І. Б. Туркіну, доц. Л. В. Мандріковій, ст. викл. В. А. Постернаковій, доц. Ю. А. Кузнецовій та ст. викл. Т. Г. Дегтярьовій.

Колектив каф. 603

СПІВПРАЦЯ ХАІ ЗІ ШВЕЦІЄЮ ТА БАЛТІЙСЬКИМИ КРАЇНАМИ

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

У січні 2019 року робоча група ХАІ на чолі з ректором Миколою Нечипорук, у складі помічника ректора з інноваційної діяльності Сергія Марковича, завідувача кафедри комп'ютерних систем, мереж і кібербезпеки Вячеслава Харченка, директора Авіаційно-сертифікаційного центру ХАІ Миколи Топала, менеджера проектів провела низку робочих зустрічей з керівництвом провідних технічних університетів та авіаційних компаній Швеції, Естонії, Литви і Латвії.

Королівський технічний університет (Стокгольм, Швеція) і Таллінський технічний університет (Естонія) – давні надійні партнери ХАІ, з якими вже реалізовано велику кількість спільних академічних і наукових проектів. Зустрічі з керівництвом цих університетів, а також з керівництвом Ризького технічного університету, що є найстарішим у Латвії, дали змогу спланувати розширення сфери співробітництва й домовитися про реалізацію конкретних проектів у галузі матеріалознавства, мехатроніки, супутникових систем тощо.

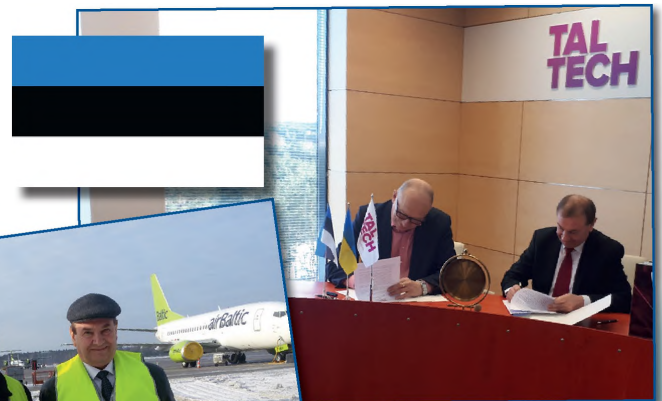
Мета цієї робочої поїздки – ліквідувати прогалину в системних відносинах із зазначеними компаніями й університетами регіонів. Гостро постало питання співпраці з Литвою і Латвією. Так, сьогодні в цих країнах працює чимало компаній, що обслуговують і ремонтують літаки (part 145), навчають фахівців (part 147, part 66, part-Mi) тощо. Ці компанії формують потужні фінансово-промислові групи, які охоплюють значну частину європейського ринку у сфері обслуговування авіаційної техніки, організації наземних служб, роботи аеропортів.

Результатами поїздки є підписання договорів стосовно спільних освітніх і технічних проектів, що сприяє активізації роботи ХАІ в цих важливих для нашого університету регіонах. Це дає змогу істотно розширити наші можливості в галузі комплексного співробітництва з європейськими організаціями та освітніми центрами.

Система подвійних дипломів з університетами ЄС, академічна мобільність, спільні європейські й національні технічні проекти, трансфер технологій і комерціалізація наукових досліджень, публікація результатів наукових досліджень учених ХАІ в журналах, що входять до наукометричних баз «Scopus» і «Web of Science» – ось частковий перелік напрямів, які тепер можна реалізувати з партнерами з ЄС.

Особливо варто відзначити, що розвитку кооперації з Балтійськими країнами сприяють близькість менталітетів і палка підтримка України з боку наших партнерів. А співпраця зі Швецією і Балтією має стати потужним двигуном європейської інтеграції ХАІ.

Сергій Маркович,
помічник ректора з інноваційної діяльності

ПІВСТОЛІТТЯ НЕВТОМНОЇ ПРАЦІ ЗАРАДИ ЗДОРОВ'Я, МИСТЕЦТВА І ДОБРА

10 січня 2019 року Ріфгату Ідіатуловичу Шафігулліну, доценту кафедри фізичного виховання, виповнилося 80 років. Багато хто знає його як Михайла Іларіоновича. Педагог здолав великий трудовий шлях, почавши працювати вчителем фізкультури в одній із шкіл Татарстану, службу в армії проходив у Ташкенті, а після закінчення Київського державного інституту фізкультури з дипломом викладача фізичної культури – тренера з важкої атлетики – і званням майстра спорту розпочав роботу в ХАІ викладачем. Понад 55 років життя Ріфгат Ідіатулович присвятив університету.

Він організовував змагання з легкої і важкої атлетики, вдало виступав на змаганнях за збірну команду ХАІ.

Зал важкої атлетики, який обладнав старший викладач Шафігуллін, на той момент став одним із найкращих серед навчальних закладів Харкова. Одночасно він працював головою обласної федерації важкої атлетики «Буревісник». На посаді заступника декана факультету № 4 зі спортивно-масової роботи він доклав усіх можливих зусиль, щоб рівень оздоровчо-фізкультурної роботи було якісно підвищено. Більше десяти років факультет посідав перші місця у спорті. Безцінною є й участь педагога в будівництві й організації відпочинку в спортивно-оздоровчому таборі університету.

Легендарний тренер збірної команди ХАІ з важкої атлетики виховує майстрів спорту, спортивних інструкторів,

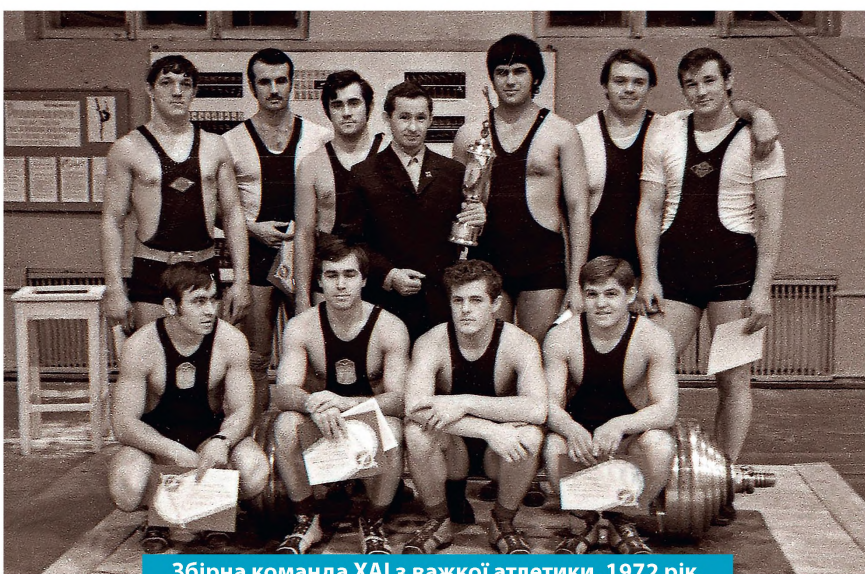
суддів, чемпіонів України, світу, призерів Олімпійських ігор, які з гідністю представляють ХАІ в багатьох куточках Землі.

Півстоліття він також керує унікальною ізостудією ХАІ, у якій пройшли навчання сотні дітей співробітників нашого університету. Художник написав понад 400 картин, багато з яких експонувалися на різних виставках.

Притаманні цій Людині висока відповідальність, працездатність, наполегливість у реалізації поставлених завдань, почуття обов'язку, честі й справедливості – якості, які підвищують його авторитет серед колег, студентів, аспірантів і друзів.

Бажаємо ювілярові міцного здоров'я, енергії, активного довголіття і добробуту! Нехай повага, вдячність і щира любов Ваших учнів зіграють Вашу душу, а нові досягнення вихованців будуть нагородою за Вашу самовіддану працю на благо рідного ХАІ та України!

Олена Пахніна, прес-секретар

Збірна команда ХАІ з важкої атлетики. 1972 рік.

ПІДВИЩЕННЯ ІНДЕКСУ ХІРША НАУКОВЦІВ ХАІ ТА ЇХ ПУБЛІКАЦІЙ

Індекс Хірша ХАІ на початку 2019 року підвищився з 27 до 30, і сьогодні ХАІ посідає 22 місце в рейтингу закладів вищої освіти України за цитуванням наукових робіт! Нагадаю, що за 2018 рік h-індекс підвищився з 23 до 27! Сьогодні ХАІ демонструє одні з найшвидших темпів розвитку науки в Україні з огляду на її визнання міжнародною спільнотою.

Порівняно з іншими ЗВО Харкова ХАІ посідає третє місце після Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна та НТУ «ХПІ».

Володимир Павліков, в. о. проректора з наукової роботи

ВІДКРИТА ПЕРШІСТЬ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ З АВІАМОДЕЛЮВАННЯ

освіти ХАІ та Харківського державного авіаційного виробничого підприємства (ХДАВП).

Після демонстрації тренувальних польотів і урочистого відкриття змагань присутні спостерігали за виступами учнів авіамоделного гуртка ХАІ. Змагання, у яких взяли участь 109 авіамоделістів із Харкова, Дергачів, Ізюма, Запоріжжя, Конотопа, проводилися за правилами Міжнародної федерації авіаційного спорту (FAI).

«Сьогодні авіамоделізм – це не лише творчість, а й один із способів здорового способу життя та змістовного дозвілля молоді. Учні набувають умінь і навичок

у проектуванні, виготовленні та запуску власних моделей. Усе це сприяє вихованню творчої особистості. Сьогодні учасники мали показати найдовший час польоту. Створити модель – це половина справи, потрібно її запустити – підкинути до стелі манежу заввишки 15 м», – говорить головний суддя змагань, керівник гуртка авіамоделістів ХАІ, провідний інженер лабораторії технічної творчості студентів відділу доуніверситетської освіти Ігор Бурлак.

Змагання завершилися оголошенням і нагородженням переможців.

Микола Данченко,
ст. лаборант ЦЗГ ХАІ

Наприкінці грудня 2018 року в манежі ХАІ відбулися змагання з авіамоделного спорту в класі F1N вільнолітаючих моделей літаків серед школярів, юнаків і спортсменів України. Захід було організовано й проведено за підтримки ректора ХАІ Миколи Нечипорука, обласної Федерації авіамоделного спорту України, відділу доуніверситетської

ЮНИМ АВАТОРАМ

«GLOBAL GAME JAM 2019» У ХАРКОВІ

Організатори заходу: «ALIOT» і кафедра комп'ютерних систем, мереж і кібербезпеки ХАІ. Спонсори й партнери: «Sigma Software University», «Plarium», «Bini Bambini», «GlobalLogic», «SoftServe», «CHI Software». Головним організатором, відповідальним за проведення хакатону, був Микола Мозговий («Sigma Software»). Ідея заходу – долучити талановиту молодь до сміливих експериментів, надихнути авторів з перспективними напрацюваннями й просто якісно провести час.

«Робота викладачів в університеті може здаватися рутинною. Це не так: постійно проводимо різні конкурси. Ми з колегами відчуваємо щастя, коли нам вдається бачити аудиторії, наповнені молодими людьми, які прагнуть нових знань і бажають самовдосконалюватися. Чудово бачити хлопців і дівчат, які хочуть пізнати себе, переступити внутрішній поріг можливостей», – відверто зізнався один з організаторів змагання, завідувач кафедри 503 В'ячеслав Харченко.

Жанрова належність дивувала: інтерактивне кіно, симулятори медитативних прогулянок, «Tower Defense» (захист бази від ворогів). Хлопці з команди «H&G» демонстрували платформер на двох: альтернативну розповідь про Гензеля і Гретель, які блукали лісом. Група «Deadline» розсмішила учасників нелінійною текстовою грою про програміста, який мусив закінчити свою роботу до певного часу. Компанія юнаків «Home Nightmares»

розробила шутер про іграшки, які оживають і нападають на дитину.

«Перчених родзинок» додавали диверсифікатори – опціональні обмеження, що сприяли більш креативному підходу до електронних творів. До них належали: повністю візуалізовані звуки, можливість вибору мови, малий кінцевий розмір гри (до 64 Кб), упровадження хоча б одного секрету...

Перше місце посіло тріо «Where I Belong». Гра, виконана в тривимірному просторі, полягає у відновленні спогадів про рідний дім, місце душевного спокою й відпочинку. Членам журі сподобалася графічна складова, спецефекти, аудіо-супроводження та підтекст.

«Враження чудові. Тут так багато людей, які цікавляться ігробудуванням. Ми не дуже давно на сцені, але розуміємо, що тут серйозні фігури. Чесно кажучи, сподівалися на перемогу. Були впевнені в якості проекту. Зупинятися не плануємо, йдемо далі», – поділився емоціями дизайнер «Where I Belong» Валерій Петров.

Переможці отримали клавіатури й комп'ютерні мишки, портативні батареї для мобільних пристроїв і термокухлі. Відзначили не тільки цю команду: кожен учасник отримав солодкий подарунок і сертифікат, а також – безцінний досвід.

З дороги, «Minecraft», потісняся, «World of Warcraft!» У вас з'являються рішуче налаштовані конкуренти!

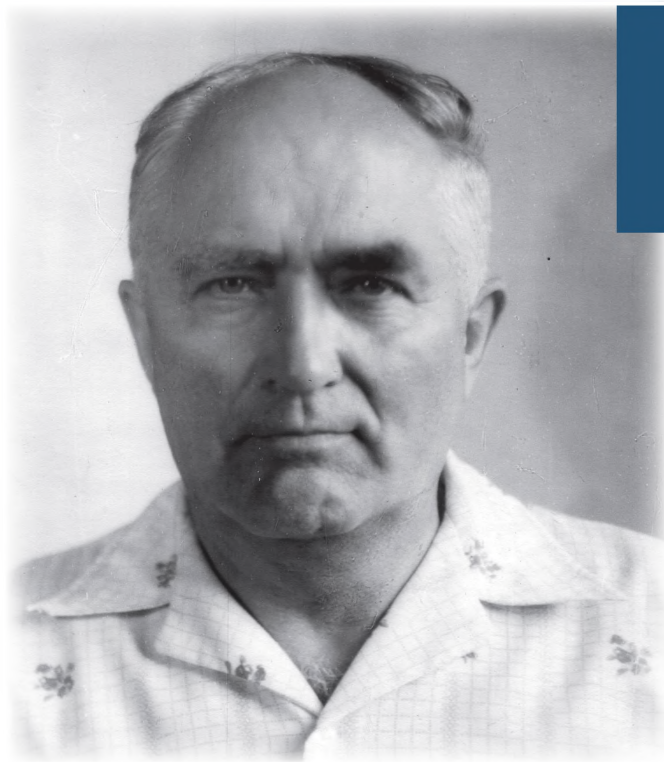
Максим Зубков,
випусковий редактор ЦЗГ ХАІ

З 25 по 27 січня в ХАІ проводилися змагання «Global Game Jam 2019» для розробників ігор. Це форум світового масштабу, який охоплює близько 100 країн. За одну таку подію створюється від 6 до 7 тис. ігор. Деякі з них виходять на рівень мережних ігрових платформ.

У Харкові як локація для «Global Game Jam» став ХАІ. Другий за рахунком хакатон з ігрових технологій у нашому місті зібрав 147 учасників, що склали 28 команд. Понад чотири – з рідного університету. Це вдвічі більше, ніж 2018 року. За кількістю розробників Харків посів друге місце, поступившись лише столиці.

За умовами конкурсу учасникам необхідно було протягом двох діб розробити з нуля свій проект за темою «Що означає дім для Вас?» і представити його. Працюючий ігровий продукт, що задовольняє сучасним стандартам, – складна річ.

ВСЕСВІТНІЙ ХАКАТОН

ДО 100-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ФЕДОРА ГРИГОРОВИЧА ЯСИНСЬКОГО

Життєвий шлях Федора Григоровича Ясинського певною мірою був зумовлений воєнними й довоєнними роками. Він народився 28 січня 1919 року в селі Велика Мечетня Миколаївської області. 1932 року родина переїхала до міста Єнакієве Донецької області. Після закінчення середньої школи розумний хлопець із родини робітників 1937 року вступив до престижного Харківського авіаційного інституту і на момент початку війни вже закінчив чотири курси літакобудівного факультету. Бушувала війна, країні потрібні були не тільки воїни, але й авіаційні кадри – інженери.

Разом з іншими студентами-старшокурсниками Ясинського направили до авіаційного заводу міста Комсомольськ-на-Амурі. Працюючи майстром цеху, а потім конструктором, він викладав у авіаційному технікумі, а з 1943 року став його штат-

ним викладачем. За три роки Федора Ясинського відкликали для завершення навчання в ХАІ. 1948 року він захистив з відзнакою диплом, і його як перспективного фахівця розподілили на кафедру конструкцій літаків, з якою були пов'язані його найкращі молоді роки.

Йому пощастило бути аспірантом відомого авіаконструктора літаків ХАІ-1 – ХАІ-5 професора Й. Г. Немана. Ф. Г. Ясинський працював у ХАІ асистентом, старшим викладачем, після захисту дисертації – доцентом і незабаром – завідувачем кафедри. Його кандидатська дисертація (1957 р.) була пов'язана з впливом технологічних відхилень поверхні на аеродинамічні характеристики літака. Відтоді він керує науково-дослідною роботою з Центральним аерогідродинамічним інститутом (ЦАГІ).

На завдання ЦАГІ він займався дослідженням теплового режиму космічного апарату при його входженні в густі шари атмосфери. Під його керівництвом у ХАІ створили газополум'яний стенд для експериментального дослідження параметрів керамічної ізоляції космічного апарату. За результатами роботи в ЦАГІ було створено стенд для натуральних випробувань. Ці роки були роками початку штурму космосу й триумфальних успіхів Батьківщини в його освоєнні. Однак у сфері наукових інтересів Федора Григоровича були і суто земні завдання.

Перманентне ускладнення авіаційної техніки, у тому числі цивільних вітчизняних літаків, потребувало прискореного розвитку й розроблення системи автоматизованого проектування (САПР), і Федір Григорович занурюється в ці проблеми. Він створює на кафедрі групу САПР, яка займається питаннями автоматизації проектування раціональних тонкостінних конструкцій. Ця група брала активну участь у створенні нових літаків у КБ О. К. Антонова. Крім розроблення математичного забезпечення синтезу раціональних силових конструкцій і проведення проектувальних розрахунків конструкцій літаків, що створювалися, під керівництвом Федора Григоровича було зроблено унікальну, єдину в країні, установку для експериментальних досліджень стійкості натурних панелей крила за умов комбінованого навантаження. На цій установці також прово-

«Федір Григорович Ясинський завідував кафедрою 103 з 1966 р. по 1976 р. У 1970 році нас, мене і Володимира Урбановича, які закінчили ХАІ з відзнакою, запросили на роботу на кафедру як асистентів. Співбесіду в момент прийняття на роботу проводив сам Федір Григорович. Звичайно, ми хвилювалися, адже ми, учорашні студенти, будемо вчити сьогоднішніх... Він прийняв нас тепло, із батьківською увагою і дав нам пораду: «Корифеї кафедри вам допоможуть. Але ви й самі готуйтеся належним чином. А головне: якщо на будь-яке запитання студента ви не будете мати відповідь, не соромтеся сказати, що зараз не готові дати відповідь – і відповісте під час наступного заняття». Він завжди був уважним до нас, привітним, спокійним, ніколи не підвищував голосу – був справжнім інтелегентом. Особливо чуйним було його ставлення до своєї родини й коханої дружини, яку він лагідно називав Світланкою».

Тамара Цепляєва, професор ХАІ

Засідання кафедри конструкцій ЛА проводить О. Антонов. Зправа наліво: Т. Цепляєва, третій — Ф. Ясинський.

дилися випробування натурних панелей крила літака Ан-72. 1985 року співробітникам групи САПР на чолі з Ф. Ясинським було присуджено престижну премію Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти СРСР.

Федір Григорович керує кафедрою конструкцій літаків протягом наступних десяти років до вересня 1976 року. Це були роки напруженої роботи, спрямованої на становлення й розвиток навчально-методичної бази й наукового потенціалу кафедри. Створюються нові курси лекцій і їх лабораторно-методичне забезпечення, проходить інтенсивна підготовка наукових кадрів вищої кваліфікації, кафедра активно долучається до громадської роботи інституту.

Його перший учень, професор О. А. Цирюк, про неабиякі здібності вчителя згадує так:

«Федір Григорович був відмінним шахістом: грав у шахи наосліп, виступав за збірну ХАІ. Одного разу, перебуваючи у відрядженні, він смажив картоплю й одночасно грав наосліп на трьох дошках. Усі три партії він виграв. Пам'ятаю інший випадок, коли Федір Григорович, їдучи в тролейбусі, грав з кимось у шахи без дошки, виключно по пам'яті».

У Федора Григоровича на все вистачало часу: з 1956 р. по 1961 р. він також працює на посаді заступника декана, далі протягом двох років очолює факультет.

Разом з доцентом П. В. Дибським Ф. Г. Ясинський став одним із ініціаторів створення лабораторії з дослідження аеродинамічних характеристик літальних апаратів на безпілотних динамічно подібних моделях. Згодом ця лабораторія перетворилася на НДІ проблем фізичного моделювання. Він був одним із наукових керівників цього напрямку, брав активну участь у розробленні теоретичних аспектів створення літальних лабораторій, створенні конструкцій літальних апаратів. У важкий початковий період становлення цього напрямку на кафедрі конструкцій літаків працювали люди, які не вірили в його перспективність. І лише завдяки наполегливій підтримці й переконливим доводам Ясинського ця лабораторія продовжувала працювати, виконуючи найважливіші державні замовлення. Час показав, що він мав рацію. Наступними роками за цим напрямком захистили докторські дисертації О. Р. Черановський, учень Ф. Г. Ясинського А. І. Риженко, А. С. Кулік, Є. А. Дружинін, А. В. Бетін.

Підсумком визнання заслуг НДІ ПФМ перед країною було присудження кільком його співробітникам Державної премії України в галузі науки й техніки.

Як часто буває, за сухими рядками підсумків діяльності людини втрачається сама особистість: риси її характеру, які розчиняються в формальних оцінках офіційних документів.

Я думаю про це, гортаючи сторінки біографії Федора Григоровича. Вони рясніють подяками за успіхи в роботі, що фіксують його скромне кар'єрне зростання, але за цими фактами я не бачу живої людини, якою він був і залишився в пам'яті колег, учнів і просто знайомих.

Авжеж, багато про що говорять урядові нагороди: звання лауреата Премії Міністерства освіти і науки СРСР, медаль «За доблесну працю в Другій світовій війні», п'ять ювілейних медалей, нагрудні знаки «За відмінні успіхи в роботі в галузі вищої освіти СРСР», медаль «За трудову доблесть» і орден «Знак пошани».

Ці заслуги увічнено в книгах «Очерки истории 1930–1990 гг. Харьковский авиационный институт» та «ХАИ-70: очерки истории». А де прочитає або почує сучасний студент і викладач ХАІ живе слово про Федора Григоровича Ясинського, який відійшов у вічність 1990 року, про подібних до нього скромних ветеранів ХАІ, які вклали частину душі, серця й інтелекту в історію рідного інституту, його минуле, сьогоднішня й майбутнє? Це живе слово зігриває душі їх колег і учнів.

Є люди, які мають високі звання, над якими сяє ореол слави, а є зовні «непомітні», але дуже цінні як для науки, так і для практики люди, з якими легко, які завжди готові прийти на допомогу, про яких завжди з теплом згадують усі ті, кому пощастило жити й пліч-о-пліч працювати разом з ними. Саме такою людиною був Федір Григорович.

Що можна до цього додати? Думки й відгуки тих, з ким працював Федір Ясинський, разом з офіційними характеристиками залишають у серцях вінок світлої й вдячної пам'яті про цю людину.

Віталій Гайдачук, д.т.н., професор

«У побуті Федір Григорович був дуже скромною людиною, задовольнявся мінімально необхідними потребами. До своїх учнів він ставився з великою повагою. Обговорення наукових і побутових проблем завжди проходило в дружній формі. Випадковому спостерігачеві здавалося, що бесіда йде «на рівних», і лише сам учень усвідомлював, що розмовляє з УЧИТЕЛЕМ».

О. А. Цирюк, професор

Зустріч з О. Антоновим у 307 ауд. г. к. У першому ряді зправа наліво: Б. Черепенников, Ф. Ясинський, Л. Малашенко, О. Антонов, ректор ХАІ В. Кононенко.

Вручення дипломів.

У межах усеукраїнського тижня права у грудні 2018 року колектив кафедри 702 організував проведення низки правопросвітницьких заходів в університеті: фотовиставку, проект «Я МАЮ ПРАВО!» і публічну лекцію «Право на захист: особливості реалізації з 2019 року».

Уже вдруге к.юрид.н., доцент Тетяна Каткова організувала в ХАІ фотовиставку «В об'єктиві: права людини», присвячену 70-річчю прийняття Декларації прав людини. Багато студентів ХАІ експонували на цій виставці, яка стала щорічною, свої фотороботи.

ТИЖДЕНЬ ПРАВА В ХАІ

Разом з Головним територіальним управлінням юстиції у Харківській області на базі ХАІ також було реалізовано проект «Я МАЮ ПРАВО!» і загальнонаціональний тест «Перевір свої знання права». У тесті, розрахованому на молодь віком від 18 років, узяли участь не тільки студенти ХАІ, але й студенти інших ЗВО Харкова.

Одним з ключових елементів, який забезпечує реалізацію проекту «Я МАЮ ПРАВО!», є надання громадянам безоплатної правової допомоги. Це дієвий та ефективний механізм, який дає можливість захистити свої права кожному.

Під час відкритої публічної лекції «Право на захист: особливості реалізації з 2019 року» провідні викладачі кафедри 702 та адвокати, що практи-

кують розповідали співробітникам і студентам ХАІ про умови надання професійної правової допомоги. Случахів не лише проінформували про їхні права, але й навчили, як ці права захищати, давши чіткі й зрозумілі поради.

Я певен: проведені в ХАІ заходи сприятимуть підвищенню юридичної грамотності українців і формуванню нової правової культури в суспільстві. Дякуємо всім, хто взяв участь у тижні права в нашому університеті!

Володимир Селевко, зав. каф. права, к. філос. н., доцент

СТАТИСТИКА ПОЖЕЖ У ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Щодня в країні виникає більше 100 пожеж, у яких гинуть люди, завдаються значні матеріальні збитки.

У зв'язку з ускладненням погодних умов на території Харківської області, різким і тривалим зниженням температури Київський РВ м. Харкова ГУ ДСНС України в Харківській області закликає громадян виявити пильність та обережність при використанні обігрівачів, пічного опалення, газового й електричного обладнання та устаткування.

Протягом 2018 року в Харкові та області виникло 7257 пожеж, під час яких загинуло 153 особи, серед яких троє дітей! А з початку 2019 року – 76 пожеж, унаслідок яких загинуло шість осіб, із них одна дитина. У Київському районі

протягом 2018 року виникло 388 пожеж, унаслідок яких загинуло три людини, а з початку 2019 року сталося вісім пожеж, у яких загинула одна людина. Основні причини пожеж – порушення правил експлуатації електронагрівальних приладів і пічного опалення.

Зважаючи на невтішну статистику, Державна служба України з надзвичайних ситуацій застерігає громадян дотримуватись правил пожежної безпеки в побуті:

- не використовувати для обігріву приміщень електроприлади кустарного виробництва й кухонні плити;
- дотримуватись правил пожежної безпеки при використанні індивідуальних систем опалення й систем пічного опалення;

- не залишати дітей без нагляду;
- тримати запальнички й сірники в недоступних для дітей місцях;
- слідкувати за станом й справністю електромережі;
- у разі виходу з приміщень не залишати увімкненими телевізори, праски тощо;
- намагатися уникати перевантаження електричних мереж;
- не вмикати одночасно побутові електроспоживачі великої потужності.

Пам'ятайте: виконання елементарних правил пожежної та власної безпеки зможе зберегти ваше життя та майно від вогню.

Київський РВ м. Харкова ГУ ДСНС України у Харківській обл

З метою забезпечення заходів, спрямованих на підвищення рівня захисту університету від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, 25 січня 2019 року в ХАІ провели об'єктове тренування за темою «Планування роботи та проведення заходів щодо захисту персоналу при виникненні пожежі в приміщенні структурного підрозділу».

РЕЄСТРАЦІЙНЕ СВИДОЦТВО
ХК № 170 від 06.04.1994

(057) 788 48 47 pr@khai.edu
Номер підготовлено і зверстано в редакції газети "За Авіакадри"
вул. Чкалова, 17, м. Харків, Україна, 61070

ЗАСНОВНИК

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут"
Номер віддруковано в друкарні Видавничому центрі ХАІ реєстраційне свідоцтво
вул. Чкалова, 17, м. Харків. Тираж 1000. Замовлення № 58
Газета розповсюджується безкоштовно

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ

Дмитро Ігнат'єв,
Олена Пахніна,
Тетяна Козіна,
Влада Любіва